

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ANDERSEN ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 42660/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

26 Απριλίου 2018

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τα οριζόμενα από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο διορθώσεων ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Andersen κατά Ελλάδας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, αποτελούμενο από τους εξής:

Krzysztof Wojtyczek, *τελών χρέη προέδρου*

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Ksenija Turković,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *δικαστές,*

και Abel Campos, *γραμματέας τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 3 Απριλίου 2018,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 42660/11) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, με την οποία ένας νορβηγός υπήκοος, ο κ. Pias Andersen («ο προσφεύγων») προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 5 Ιουλίου 2011 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κύριο Κ. Τσιτσελίκη, δικηγόρο του Συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την εντεταλμένη του αντιπροσώπου της, κυρία Α. Μαγριππή, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η νορβηγική κυβέρνηση δεν έκανε χρήση του δικαιώματός της να παρέμβει στην διαδικασία (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης).

3. Επικαλούμενος το άρθρο 3 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται για την παραβίαση του ουσιαστικού και του δικονομικού σκέλους της σύμβασης αυτής.

4. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2015, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1960 και είναι κάτοικος Μάλμε.

A. Η γέννηση της υπόθεσης

6. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2008, ο προσφεύγων συνελήφθη από την αστυνομία στην Θεσσαλονίκη.

7. Οι διάδικοι παρουσιάζουν διαφορετικές εκδοχές όσον αφορά τις ακριβείς συνθήκες των επιδίκων συμβάντων.

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

8. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι, το βράδυ της 18 Σεπτεμβρίου 2008, τον πλησίασε ένα κοινό όχημα χωρίς οποιοδήποτε διακριτικό της αστυνομίας και από αυτό βγήκαν τέσσερις αστυνομικοί με πολιτικά. Εκθέτει ότι, επειδή δεν καταλάβαινε τι συνέβαινε και φοβήθηκε από την προσέγγιση αυτών των αγνώστων, επιχείρησε να απομακρυνθεί και τότε οι αστυνομικοί τον σταμάτησαν, τον ακινητοποίησαν και τον επιβίβασαν δια της βίας μέσα στο όχημα όπου φέρονται να βρίσκονταν και οι C.H. και M.A., αλβανός και βούλγαρος υπήκοοι αντίστοιχα. Ο C.H. φέρεται να επικοινωνούσε στην ελληνική γλώσσα με τους αστυνομικούς.

9. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι οι αστυνομικοί τον μετέφεραν στο υπόγειο της υποδιεύθυνσης αστυνομίας της Θεσσαλονίκης, ότι πολλοί αστυνομικοί τον κτύπησαν με κλοτσιές και γροθιές στο πρόσωπο και στα πόδια και ότι του επέφεραν κτυπήματα με κλομπ στο δεξιό γόνατο και στους αστραγάλους. Υποστηρίζει ότι διαμαρτυρήθηκε στην αγγλική γλώσσα, λέγοντας στους αστυνομικούς ότι δεν καταλάβαινε τον λόγο του ξυλοδαρμού του, και ότι στην συνέχεια άρχισε να κλαίει από το σοκ και τον πόνο που είχε υποστεί. Οι αστυνομικοί σταμάτησαν τότε να τον κτυπούν για να του πουν ότι γνώριζαν από τον C.H. ότι αυτός μιλούσε την ελληνική γλώσσα, και στην συνέχεια άρχισαν πάλι να του επιφέρουν κτυπήματα με κλομπ για να τους μιλήσει στην ελληνική γλώσσα.

10. Κάποια στιγμή, οι αστυνομικοί ζήτησαν από τον προσφεύγοντα να τους δώσει το διαβατήριό του. Βλέποντας ότι ήταν νορβηγικής υπηκοότητας, αυτοί φέρονται να σταμάτησαν αμέσως να τον κτυπούν και να τον παρενοχλούν και να τον μετέφεραν, μαζί με τους C.H. και M.A., στο αστυνομικό τμήμα Δενδροποτάμου (Μενεμένης). Αφού συνεννοήθηκαν, οι αστυνομικοί και ο C.H. φέρονται να έδωσαν τις καταθέσεις τους στις αστυνομικές αρχές της Μενεμένης.

11. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ λόγω του διαβήτη του. Υποστηρίζει ότι προσπάθησε να καταγγείλει την κακομεταχείριση την οποία υπέστη, αλλά ματαίως.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

12. Η Κυβέρνηση απαντά ότι, στις Σεπτεμβρίου 2008, ώρα 19:15, δύο αστυνομικοί σε υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας πραγματοποιούσαν περιπολίες με ένα όχημα στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Εκθέτει ότι, βλέποντας ένα άτομο να ακολουθεί τον προσφεύγοντα, έσπευσαν κοντά στους πρωταγωνιστές αναφέροντας την ιδιότητά τους και επιδεικνύοντάς τους την επαγγελματική ταυτότητά τους για να τους ρωτήσουν σχετικά με το συμβάν. Προσθέτει ότι το άτομο που ακολουθούσε, κάποιος C.H., εξήγησε στους αστυνομικούς ότι ο προσφεύγων του είχε προτείνει να του πωλήσει ένα ρολόι για 100 ευρώ (EUR) και ότι, κατά την συναλλαγή, ο προσφεύγων του είχε αρπάξει 1.500 ευρώ (EUR). Η Κυβέρνηση αναφέρει επίσης ότι κάποιος M.A. πλησίασε και ο προσφεύγων προσπάθησε να διαφύγει. Οι αστυνομικοί, βοηθούμενοι από έναν άλλο συνάδελφο, έτρεξαν καταδιώκοντας τον προσφεύγοντα. Κατά την διάρκεια της καταδίωξης, ο προσφεύγων αναρριχήθηκε σε έναν φράχτη ύψους 2,50 μέτρων περίπου ο οποίος εμποδίζει την πρόσβαση σε μία σιδηροτροχιά. Ο προσφεύγων φέρεται να επιτέθηκε στους αστυνομικούς με γροθιές και να συνελήφθη στις 19:30. Στην κατοχή του βρέθηκαν μεταξύ άλλων ένα πορτοφόλι που περιείχε 1.500 ευρώ (EUR) και ένα ρολόι.

13. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι την ίδια ημέρα, ώρα 22, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ όπου του έκαναν την ένεση ινσουλίνης που ήταν απαραίτητη για την ρύθμιση του διαβήτη του.

14. Ο προσφεύγων και ο M.A. φέρονται να οδηγήθηκαν στην συνέχεια στο αστυνομικό τμήμα της Μενεμένης και ο προσφεύγων φέρεται να διανυκτέρευσε εκεί.

B. Η ποινική δίωξη που ασκήθηκε σε βάρος του προσφεύγοντος

15. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2008, ο C.H. καθώς και οι αστυνομικοί K.K. και Αλ.Μ. εξετάστηκαν ως μάρτυρες.

16. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, μετά τις καταθέσεις τους ενώπιον της αστυνομίας, ο προσφεύγων και ο M.A. μετήχθησαν ενώπιον του εισαγγελέως πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης («το πλημμελειοδικείο»), ο οποίος διέταξε την παραπομπή τους με την διαδικασία του αυτοφώρου για τα αδικήματα της κλοπής και της αντίστασης κατά της αρχής. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, παρά τα ρητά αιτήματά που απηύθυνε στις αστυνομικές αρχές, δεν έτυχε συνδρομής δικηγόρου μέχρι την παράστασή του ενώπιον του αρμοδίου εισαγγελέως και ότι είχε προσπαθήσει να καταγγείλει την

κακομεταχείριση την οποία υπέστη στο αστυνομικό τμήμα της Μενεμένης, χωρίς όμως επιτυχία.

17. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων και ο Μ.Α. παρουσιάστηκαν ενώπιον του πλημμελειοδικείου και, μετά από δικό τους αίτημα, η συζήτηση της υπόθεσης αναβλήθηκε για τις 23 Σεπτεμβρίου 2008. Ο προσφεύγων αφέθηκε στην συνέχεια ελεύθερος.

18. Στις 7 Ιουλίου 2009, μετά από πολλές αναβολές της υπόθεσης, το πλημμελειοδικείο καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ποινή φυλάκισης έξι μηνών και δέκα ημερών με αναστολή για κλοπή κατά συναυτουργία και για απείθεια (απόφαση αριθ. 12613/2009). Ούτε ο προσφεύγων ούτε ο συνήγορός του παρέστησαν στο ακροατήριο. Το πλημμελειοδικείο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι ο προσφεύγων είχε απωθήσει με τα χέρια του τους αστυνομικούς Κ.Κ. και Αλ.Μ. και ότι είχε προσπαθήσει να τους κτυπήσει με γροθιές προκειμένου να εμποδίσει την σύλληψή του.

19. Στις 16 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αριθ. 12613/2009.

20. Από την δικογραφία προκύπτει ότι, σε μία ημερομηνία η οποία δεν προσδιορίζεται, διαπιστώθηκε ότι οι επίδικες πράξεις είχαν παραγραφεί δυνάμει του νόμου 4043/2012.

Γ. Τα ιατρικά πιστοποιητικά

21. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, μετά την αναβολή της δικασίμου ενώπιον του πλημμελειοδικείου και την απόλυσή του, ο προσφεύγων εξετάστηκε από ιατρό του δημοσίου νοσοκομείου Γ. Γεννηματάς;. Σύμφωνα με το ιατρικό πιστοποιητικό αριθ. 12358/22.9.2008 που χορηγήθηκε από το νοσοκομείο αυτό στις 22 Σεπτεμβρίου 2008, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι είχε υποστεί κακομεταχείριση εικοσιτέσσερις ώρες πριν. Η έκθεση ανέφερε ειδικότερα ότι ο προσφεύγων παρουσίαζε μία εκχύμωση στον αριστερό τρικέφαλο και ακόμη μία στον δεξιό τρικέφαλο, μία εκχύμωση στο εσωτερικό του δεξιού σφυρού με πόνο στον αστράγαλο, καθώς και πόνους στον αχίλλειο τένοντα και στην κερκιδοκαρπιαία άρθρωση εξαιτίας του ότι έφερε χειροπέδες. Ανέφερε επίσης ότι ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι είχε υποστεί πλήγματα στο κεφάλι και είχε απολέσει τις αισθήσεις του. Συστήθηκε μία συμπληρωματική εξέταση όσον αφορά τους πόνους στον αχίλλειο τένοντα.

22. Σύμφωνα με ένα ιατρικό πιστοποιητικό με ημερομηνία 23 Σεπτεμβρίου 2008 που χορηγήθηκε από έναν ιατρό του Κόπερβικ, στην Νορβηγία, ο προσφεύγων, ο οποίος είναι διαβητικός και ακολουθεί αγωγή με ινσουλίνη, παρακολουθείτο ιατρικώς μέχρι τον Φεβρουάριο 2007.

23. Σύμφωνα που χορηγήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2008 από το νοσοκομείο Παπαγεωργίου, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε στα επείγοντα περιστατικά στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, ώρα 21:17. Η ορθοπεδική εξέταση κατέληξε ότι αυτός παρουσίαζε ειδικότερα τραύμα χωρίς κάταγμα και πόνους στον δεξιό γαστροκνημικό μυ. Πάντοτε σύμφωνα με το πιστοποιητικό, στον προσφεύγοντα είχαν δοθεί οδηγίες και μία συνταγή φαρμάκων.

24. Με μία μη διευκρινισθείσα ημερομηνία, ο προσφεύγων έφυγε από την Ελλάδα για την Σουηδία.

25. Μετά την άφιξη του στην Σουηδία, ο προσφεύγων εξετάστηκε και στο νοσοκομείο Södervärn, στο Μάλμε. Σύμφωνα με ένα ιατρικό πιστοποιητικό με ημερομηνία 24 Φεβρουαρίου 2009 που χορηγήθηκε από το νοσοκομείο αυτό, ο προσφεύγων είχε ένα εξόγκωμα στο κεφάλι, παρουσίαζε μία ευαισθησία στην αφή των ποδιών και των καρπών και υπέφερε από ψυχολογικές διαταραχές. Σύμφωνα με το ίδιο πιστοποιητικό, αυτά τα ίχνη σωματικής βίας μπορούσαν να είναι το αποτέλεσμα της επικαλούμενης κακομεταχείρισης.

Δ. Η εμπλοκή του Συνήγορου του Πολίτη και η διοικητική έρευνα σχετικά με τις επικαλούμενες πράξεις των αστυνομικών

26. Σε μη διευκρινιζόμενη ημερομηνία, ο προσφεύγων απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη για να καταγγείλει την κακομεταχείριση που υποστηρίζει ότι υπέστη.

27. Στις 9 Ιανουαρίου 2009, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε μία επιστολή στην αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης. Αυτός κάλεσε ειδικότερα την τελευταία να διερευνήσει κατά τρόπο αποτελεσματικό τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος.

28. Στις 5 Φεβρουαρίου 2009, ο επικεφαλής της διεύθυνσης ασφαλείας Θεσσαλονίκης διέταξε την διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τα συμβάντα της 18 Σεπτεμβρίου 2008.

29. Στις 5 Μαρτίου 2009, ο προσφεύγων κατέθεσε ως μάρτυρας.

30. Στις 6 Μαρτίου 2009, ο αστυνομικός της υποδιεύθυνσης δίωξης ναρκωτικών της διεύθυνσης ασφαλείας Θεσσαλονίκης, στον οποίο ανατέθηκε η έρευνα, απηύθυνε

στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης ερώτημα σχετικά με το αν ο προσφεύγων είχε καταθέσει έγκληση κατά των αστυνομικών Κ.Κ. και Αλ.Μ. και τον παρακάλεσε, σε καταφατική περίπτωση, να του αποστείλει ένα αντίγραφο της δικογραφίας.

31. Στις 20 Μαρτίου 2009, ο αστυνομικός στον οποίο είχε ανατεθεί η έρευνα πρότεινε την θέση της υπόθεσης στο αρχείο. Έλαβε υπόψη του, μεταξύ άλλων, τις καταθέσεις που είχαν γίνει από τον προσφεύγοντα, τον Μ.Α. και τους μάρτυρες στην ποινική δίκη εναντίον τους, καθώς και τις καταθέσεις του προσφεύγοντος και εννέα αστυνομικών οι οποίοι είχαν εμφανιστεί ενώπιον του. Διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων είχε μεταχθεί απευθείας στους χώρους του αστυνομικού τμήματος της Μενεμένης και πρόσθεσε ότι οι αστυνομικοί που εξετάστηκαν υποστήριξαν ότι η συμπεριφορά όλων των αστυνομικών μέσα στο αστυνομικό τμήμα αυτό ήταν «άψογη και προσήκουσα». Όσον αφορά τις σωματικές βλάβες του προσφεύγοντος, τόνισε στην έκθεσή του ότι το ιατρικό πιστοποιητικό το οποίο εκδόθηκε κατόπιν της επίσκεψης του προσφεύγοντος στο νοσοκομείο Γ. Γεννηματάς δεν μνημόνευε την ώρα κατά την οποία φέρονται να έλαβαν χώρα τα επικαλούμενα συμβάντα, οι ακριβείς περιστάσεις των καταγγελλθεισών πράξεων και το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για την πρόκληση των βλαβών αυτών, και ότι τα στοιχεία αυτά δεν θα μπορούσαν να είχαν αποδειχθεί παρά μόνον μετά από εξέταση από ιατροδικαστή. Πρόσθεσε ότι σε κάθε περίπτωση οι βλάβες αυτές δεν αντιστοιχούσαν στους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος σύμφωνα με τους οποίους αυτός δεχόταν επί σαραντά πέντε λεπτά κτυπήματα από τρία άτομα με κλοτσιές, γροθιές και κλομπ, διότι, σύμφωνα με την έκθεση, σε μία τέτοια περίπτωση, οι βλάβες θα ήταν πολλαπλάσιες και πιο σοβαρές. Ανέφερε ότι ήταν δυνατόν να αποδοθεί η προέλευση των σωματικών βλαβών είτε στην αναρρίχηση και στην συνέχεια το άλμα του προσφεύγοντος πάνω από έναν τοίχο ύψους 2,50 μέτρων κατά την διαφυγή του είτε στην αναμέτρηση του προσφεύγοντος με τους αστυνομικούς και την αντίσταση την οποία αυτός προέβαλε για την σύλληψή του, περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με τον αστυνομικό που είχε επιφορτιστεί με την έρευνα, αυτές δικαιολογούνταν από την χρήση της αναγκαίας βίας. Τόνισε επίσης ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να καταγγείλει ανεμπόδιστα την επικαλούμενη κακομεταχείριση στις 19 και στις 23 Σεπτεμβρίου 2008 ή κατά την παράστασή του ενώπιον του πλημμελειοδικείου στην 1^η Οκτωβρίου 2008. Όμως, σύμφωνα με τον αστυνομικό που είχε επιφορτιστεί με την έρευνα, ο προσφεύγων φέρεται να κατέθεσε την έγκλησή του μόλις τρεις μήνες μετά το εν λόγω συμβάν «προφανώς ως αντίποινα,

προκειμένου να σπάσει το ηθικό των αστυνομικών – θυμάτων και πιθανότατα για να δηλώσει παράσταση πολιτικής αγωγής και να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά του ελληνικού Δημοσίου».

32. Στις 28 Μαΐου 2009, ο επικεφαλής της διεύθυνσης ασφαλείας Θεσσαλονίκης ολοκλήρωσε την διοικητική έρευνα επί του επιδίκου συμβάντος κρίνοντας ότι καμία ευθύνη δεν μπορούσε να αποδοθεί στους εμπλακέντες αστυνομικούς. Ειδικότερα, δέχθηκε τις μαρτυρίες των αστυνομικών σύμφωνα με τις οποίες ο προσφεύγων φέρεται να έπεσε από έναν τοίχο κατά την απόπειρα διαφυγής του. Επίσης, διαπίστωσε ότι οι αστυνομικοί είχαν δηλώσει ότι η σύλληψη του προσφεύγοντος δεν έλαβε χώρα με ηρεμία και ότι αναγκάστηκαν να προσφύγουν στην δύναμη, γεγονός που φέρεται να προκάλεσε «το πολύ μία γρατσουνιά».

Ε. Η ποινική διαδικασία που διεξήχθη σε βάρος των αστυνομικών

33. Εν τω μεταξύ, στις 16 Δεκεμβρίου 2008, ο προσφεύγων είχε καταθέσει μία έγκληση. Στην έγκληση αυτή, αυτός παρουσίαζε την δική του εκδοχή των πραγματικών περιστατικών και ζητούσε την άσκηση ποινικής δίωξης κατά των φερομένων δραστών, συμπεριλαμβανομένων και των Κ.Κ. και Αλ.Μ., ειδικότερα για σκοπούμενη σωματική βλάβη, κατάχρηση εξουσίας, βασανισμό και παράβαση καθήκοντος. Προσέθετε ότι, κατά την παράστασή του ενώπιον του πλημμελειοδικείου στις 23 Σεπτεμβρίου 2008, δεν έτυχε της συνδρομής δικηγόρου. Αναφέρθηκε στο περιεχόμενο του ιατρικού πιστοποιητικού της 22 Σεπτεμβρίου 2008 και τόνισε ότι ήταν στην διάθεση των αρχών για την αναγνώριση των άλλων δραστών και να εξεταστεί κατ'αντιπαράσταση με τους εμπλακέντες αστυνομικούς. Τέλος, πρότεινε την εξέταση του Μ.Α. ως μάρτυρα.

34. Στις 9 Απριλίου 2009, ο Κ.Κ. και ο Αλ.Μ. ανακρίθηκαν από τον πταισματοδίκη Θεσσαλονίκης. Αρνήθηκαν ότι άσκησαν βία σε βάρος του προσφεύγοντος και υποστήριξαν ειδικότερα ότι αναγκάστηκαν να τον περιορίσουν λόγω της αντίστασής του κατά την σύλληψή του. Ο Αλ.Μ. υποστήριξε επίσης ότι ο προσφεύγων επέδειξε ιδιαίτερα βίαιη συμπεριφορά σε βάρος του, σε βαθμό που του ήταν δύσκολο να κάμψει την αντίστασή του κατά την σύλληψή του, και ότι ήταν συνεπώς πιθανόν να κατέληξε η πάλι τους με «μία γρατσουνιά» για τον προσφεύγοντα.

35. Στις 8 Μαΐου 2009, κάποιος Τ.Σ., αστυνομικός τοποθετημένος στο τμήμα της Μενεμένης, κατέθεσε ως μάρτυρας ενώπιον του πταισματοδίκη Θεσσαλονίκης.

Αυτός υποστήριξε ειδικότερα ότι οι Κ.Κ. και Αλ.Μ. δεν είχαν ασκήσει βία σε βάρος του προσφεύγοντος.

36. Στις 10 Οκτωβρίου 2010, η έγκληση του προσφεύγοντος απορρίφθηκε από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης (διάταξη αριθ. 178/2010). Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, ο εισαγγελέας ανέφερε ειδικότερα τα ακόλουθα:

«(...) [Ο προσφεύγων] συνελήφθη και καταδικάστηκε στον πρώτο βαθμό για κλοπή κατά συναυτουργία (...). Επίσης, ασκήθηκε σε βάρος του ποινική δίωξη (...) για αντίσταση κατά της αρχής (άρθρο 167 του ΠΚ), διότι ο εγκαλών-κατηγορούμενος (...) απώθησε με τα χέρια του και επιχείρησε να κτυπήσει με γροθιές τους αστυνομικούς Κ.Κ. και Αλ.Μ. Πράγματι, επιχειρώντας να διαφύγει, [ο προσφεύγων] δρασκελίσε έναν τοίχο ύψους 2,50 μέτρων περίπου ο οποίος βρίσκεται δίπλα στις γραμμές του σιδηροδρόμου. Επιπλέον, οι σωματικές βλάβες οι οποίες μνημονεύονται στο έγγραφο αριθ. 12358/22.9.2008 του νοσοκομείου Γ. Γεννηματάς, ήτοι η εκχύμωση του αριστερού τρικέφαλου, η εκχύμωση του δεξιού τρικέφαλου, οι πόνοι στον αχίλλειο τένοντα και στην κερκίδο-καρπιαία άρθρωση, είναι συμβατές με την εξέλιξη των πιο πάνω συμβάντων και μπορούν να δικαιολογηθούν από την αναγκαία βία η οποία ασκήθηκε από τους αστυνομικούς (...) λόγω της αντίστασης του προσφεύγοντος κατά της σύλληψής του και του ότι έφερε χειροπέδες. Αντιθέτως, [οι σωματικές βλάβες] δεν είναι συμβατές με τους ισχυρισμούς του εγκαλούντος σύμφωνα με τους οποίους κτυπήθηκε βάνανυσα, με κλομπ και με χειροδικία και δέχθηκε από τους αστυνομικούς βίαια κτυπήματα επί αρκετή ώρα, κτυπήματα συνοδευόμενα από ύβρεις για τον λόγο ότι δεν μιλούσε την ελληνική γλώσσα. Έπεται (...) ότι δεν υφίστανται επαρκείς ενδείξεις για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά [των αστυνομικών] Κ.Κ. και Αλ.Μ. ή κατά κάποιου άλλου αστυνομικού (...).»

37. Σε ημερομηνία η οποία δεν διευκρινίζεται, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της διάταξης αριθ. 178/2010.

38. Δυνάμει της διάταξης αριθ. 1/11, η οποία κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 25 Ιανουαρίου 2011, ο εισαγγελέας εφετών επικύρωσε την διάταξη αριθ. 178/2010. Ειδικότερα, έκρινε ότι τα τραύματα του προσφεύγοντος δικαιολογούνταν από την αναγκαία βία η οποία ασκήθηκε κατά την σύλληψή του. Προσέθεσε ότι είχε ήδη κριθεί από την διοικητική έρευνα ότι οι αστυνομικοί Κ.Κ. και Αλ.Μ. δεν είχαν

διαπράξει πειθαρχικό παράπτωμα. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη του εισαγγελέως εφετών, δεν υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ενοχής.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

39. Το άρθρο 137Α του ποινικού κώδικα ορίζει ότι:

«1. Υπάλληλος ή στρατιωτικός, στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση ή η εξέταση αξιόποινων πράξεων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων ή η εκτέλεση ποινών ή η φύλαξη ή η επιμέλεια κρατουμένων, τιμωρείται με κάθειρξη, εάν υποβάλλει σε βασανιστήρια κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων πρόσωπο που βρίσκεται στην εξουσία του με σκοπό: α) να αποσπάσει από αυτό ή από τρίτο πρόσωπο ομολογία, κατάθεση, πληροφορία ή δήλωση ιδίως αποκήρυξης ή αποδοχής πολιτικής ή άλλης ιδεολογίας· β) να το τιμωρήσει· γ) να εκφοβίσει αυτό ή τρίτα πρόσωπα.

(...)

2. Βασανιστήρια συνιστούν, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, κάθε μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, καθώς και κάθε παράνομη χρησιμοποίηση χημικών, ναρκωτικών ή άλλων φυσικών ή τεχνικών μέσων με σκοπό να κάμψουν τη βούληση του θύματος.

3. Σωματική κάκωση, βλάβη της υγείας, άσκηση παράνομης σωματικής ή ψυχολογικής βίας και κάθε άλλη σοβαρή προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, που τελείται από τα πρόσωπα, υπό τις περιστάσεις και για τους σκοπούς που προβλέπει η παρ.1, εφόσον δεν υπάγεται στην έννοια της παρ. 2, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών, αν δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Ως προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας θεωρούνται ιδίως: α) η χρησιμοποίηση ανιχνευτή αλήθειας· β) η παρατεταμένη απομόνωση· γ) η σοβαρή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας.»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

40. Ο προσφεύγων παραπονείται για μία παραβίαση του ουσιαστικού και του δικονομικού σκέλους του άρθρου 3 της Σύμβασης εξαιτίας της φυσικής βίας της

οποίας φέρεται να έπεσε θύμα εκ μέρους των αστυνομικών οι οποίοι ενεπλάκησαν στην σύλληψή του και εξαιτίας της παράλειψης των διοικητικών και των δικαστικών αρχών να διεξαγάγουν μία έρευνα πλήρη, δίκαιη και αμερόληπτη σχετικά με το επίδικο επεισόδιο. Το άρθρο 3 της Σύμβασης ορίζει τα εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.»

A. Επί του παραδεκτού

41. Διαπιστώνοντας ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει εξάλλου σε οποιονδήποτε άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

42. Έχοντας επίγνωση της επικουρικής φύσεως της αποστολής του, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι δεν μπορεί χωρίς σπουδαίο λόγο να αναλάβει τον ρόλο του τοις πράγμασι πρωτοδίκη όταν τούτο δεν έχει καταστεί αναπόφευκτο από τις συνθήκες της υπόθεσης που έχει κληθεί να εξετάσει. Κατά συνέπεια, αυτό θα ενσχύσει κατ'αρχήν στην αιτίαση του προσφεύγοντος σχετικά με την μη διεξαγωγή μιας αποτελεσματικής έρευνας όσον αφορά τους ισχυρισμούς για την κακομεταχείριση (*El-Masri κατά Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας* [GC], αριθ. 39630/09, §§ 155 και 181, CEDH 2012, *Dzhulay κατά Ουκρανίας*, αριθ. 24439/06, § 69, 3 Απριλίου 2014, *Chinez κατά Ρουμανίας*, αριθ. 2040/12, § 57, 17 Μαρτίου 2015, *Yaroshovets και λοιποί κατά Ουκρανίας*, αριθ. 74820/10, 71/11, 76.11, 83/11 και 332/11, § 77, 3 Δεκεμβρίου 2015, και *Sadkov κατά Ουκρανίας*, αριθ. 21987/08, § 90, 6 Ιουλίου 2017).

1. Ως προς την αποτελεσματικότητα των ερευνών που διεξήχθησαν από τις εθνικές αρχές

(α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

i. Ο προσφεύγων

43. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η έρευνα δεν υπήρξε αποτελεσματική, ότι τα εθνικά δικαστήρια και οι αστυνομικές αρχές περιορίστηκαν στο να επιβεβαιώσουν τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν από την αστυνομία και ότι δεν εξέτασαν τα επιχειρήματά του. Προσθέτει ότι, αν και είχε δηλώσει την διεύθυνσή του στον

πταισματοδίκη Θεσσαλονίκης, ούτε ο ίδιος ούτε ο δικηγόρος του κλήθηκαν να παραστούν ενώπιον του πλημμελειοδικείου μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας που ανοίχθηκε σε βάρος του και ότι έτσι στερήθηκε την δυνατότητα να αποδείξει το ψευδές των ισχυρισμών των εμπλακέντων αστυνομικών. Όσον αφορά την ποινική διαδικασία η οποία διεξήχθη σε βάρος των αστυνομικών Κ.Κ. και Αλ.Μ., ο προσφεύγων παραπονείται διότι δεν κλητεύθηκε να καταθέσει, να υποβάλει συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία και να εξετάσει κατ'αντιπαράσταση τους εμπλακέντες αστυνομικούς. Ισχυρίζεται επιπλέον ότι ο μόνος αυτόπτης μάρτυρας, ο Α.Μ., δεν κλητεύθηκε να καταθέσει ως μάρτυρας. Αναφέρει επίσης ότι, στην διάταξη του με αριθμό 1/11, ο εισαγγελέας εφετών έκρινε ότι αυτός είχε διαπράξει το αδίκημα της αντίστασης κατά της αρχής, ενώ αυτός φέρεται να καταδικάστηκε για απείθεια. Εκτιμά επιπλέον ότι ο εισαγγελέας εφετών περιορίστηκε στο να επαναλάβει τα επιχειρήματα του εισαγγελέως πλημμελειοδικών και να απορρίψει την έφεσή του με όμοια αιτιολογία, χωρίς να απαντήσει στους ισχυρισμούς του, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που σχετίζονται με την κατάσταση της υγείας του.

44. Ο προσφεύγων υποστηρίζει τέλος ότι η διοικητική έρευνα άρχισε μόνον μετά την από 9 Ιανουαρίου 2009 επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη. Καταλογίζει στις αρχές ότι δεν επέδειξαν την απαιτούμενη επιμέλεια, υποστηρίζοντας ότι οι καταθέσεις δεν καταχωρίστηκαν εγγράφως και ότι δεν πραγματοποιήθηκε καμία κατ'αντιπαράσταση εξέταση ή ιατρική εξέταση.

ii. Η Κυβέρνηση

45. Η Κυβέρνηση εκθέτει ότι ανεξάρτητα και αμερόληπτα όργανα προέβησαν σε όλες τις αναγκαίες ανακριτικές πράξεις και ότι ανοίχθηκε μία πειθαρχική διαδικασία κατά των αστυνομικών των οποίων υποστηρίχθηκε η εμπλοκή. Τονίζει ότι οι εισαγγελείς που επιφορτίζονται με παρόμοιες υποθέσεις μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την διοικητική έρευνα και εξετάζουν προσεκτικά τους ισχυρισμούς που αφορούν την κακομεταχείριση. Προσθέτει ότι εν προκειμένω τόσο ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών όσο και ο εισαγγελέας εφετών εξέτασαν την υπόθεση σύμφωνα με τα κριτήρια τα οποία έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου και ότι θεώρησαν ότι η έγκληση του προσφεύγοντος ήταν αβάσιμη, αφού έλαβαν υπόψη όλα τα στοιχεία της δικογραφίας, συμπεριλαμβανομένου και του ιατρικού πιστοποιητικού που προσκομίστηκε από τον προσφεύγοντα, της κατάθεσης του συγκατηγορουμένου του Α.Μ. και της απόφασης αριθ. 12613/2009 του πλημμελειοδικείου που τον

καταδίκασε για κλοπή και απείθεια. Προσθέτει επίσης ότι το γεγονός της μη παράστασης του προσφεύγοντος ενώπιον του πλημμελειοδικείου οφείλεται στον ίδιο. Αναφέρει εξάλλου ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε ούτε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ούτε ενώπιον του Δικαστηρίου κάποια κατάθεση ικανή να επιβεβαιώσει τους ισχυρισμούς του, και ιδιαίτερα εκείνη του Α.Μ.

46. Όσον αφορά την πειθαρχική διαδικασία η οποία διεξήχθη ενώπιον των αστυνομικών, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι αυτή διεξήχθη στον πρόσφορο χρόνο και σύμφωνα με τον νόμο, ότι ο αστυνομικός στον οποίο ανατέθηκε η έρευνα δεν ήταν υφιστάμενος των αστυνομικών που φέρονταν ως εμπλεκόμενοι, ότι όλα τα αποδεικτικά στοιχεία ελήφθησαν υπόψη και ότι ο προσφεύγων εξετάστηκε ως μάρτυρας.

(β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

ι. Γενικές αρχές

47. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις γενικές αρχές όπως αυτές διατυπώθηκαν ειδικότερα στις αποφάσεις *Bouyid κατά Βελγίου* ([GC], αριθ. 23380/09, §§ 114-123, CEDH 2015), *El Masri* (πιο πάνω αναφερόμενη, §§ 182-185) και *Mocanu και λοιποί κατά Ρουμανίας* ([GC], αριθ. 10865/09, 45886/07 και 32431/08, §§ 316-326, CEDH (αποσπάσματα)).

48. Από αυτήν προκύπτει ότι, προκειμένου η γενική απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών και μεταχείρισης η οποία απευθύνεται ιδιαίτερα στους δημοσίους υπαλλήλους να αποβεί αποτελεσματική στην πράξη, πρέπει να υπάρχει μία διαδικασία που να επιτρέπει την διερεύνηση των ισχυρισμών περί κακομεταχείρισης επιβληθείσας σε πρόσωπο που βρίσκεται στα χέρια τους.

49. Έτσι, ειδικότερα, λαμβανομένου υπόψη του γενικού καθήκοντος το οποίο επιβάλλεται στο Κράτος δυνάμει του άρθρου 1 της Σύμβασης να «αναγνωρίζουν, εις όλα τα εξαρτώμενα εκ της δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τα καθοριζόμενα εις το πρώτον μέρος της παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα και ελευθερίας», οι διατάξεις του άρθρου 3 της Σύμβασης απαιτούν κατά συνεπαγωγή να διεξάγεται μία μορφή αποτελεσματικής επίσημης έρευνας όταν ένα άτομο υποστηρίζει με τρόπο υπερασπίσιμο ότι υπέστη, εκ μέρους ιδιαίτερα της αστυνομίας ή άλλων αναλόγων υπηρεσιών του Κράτους, συμπεριφορά αντίθετη προς το άρθρο 3.

50. Μέσω μιας τέτοιας έρευνας, πρέπει κατά κύριο λόγο να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή των νόμων που απαγορεύουν τα βασανιστήρια και τις απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές και μεταχείριση σε υποθέσεις όπου εμπλέκονται υπάλληλοι ή όργανα του Κράτους και να παρέχεται η εγγύηση ότι οι τελευταίοι οφείλουν να λογοδοτήσουν σχετικά τα κρούσματα κακομεταχείρισης που έλαβαν χώρα κάτω από την ευθύνη τους.

51. Γενικώς, προκειμένου να θεωρηθεί μία έρευνα αποτελεσματική, οι θεσμοί και τα πρόσωπα που επιφορτίζονται με αυτήν πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από τα πρόσωπα τα οποία αφορά. Τούτο προϋποθέτει όχι μόνον την απουσία ιεραρχικής ή θεσμικής σχέσης, αλλά και μία ουσιαστική ανεξαρτησία.

52. Όποιοι και αν είναι οι όροι της έρευνας, οι αρχές πρέπει να ενεργούν αυτεπαγγέλτως. Επιπλέον, για να είναι αποτελεσματική, η έρευνα πρέπει να επιτρέπει την αναγνώριση και τον κολασμό των υπευθύνων. Πρέπει επίσης να είναι επαρκώς ευρεία για να επιτρέπει στις αρχές στις οποίες αυτή έχει ανατεθεί να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνον τις πράξεις των υπαλλήλων του Κράτους οι οποίοι προσέφυγαν απευθείας και παρανόμως στην βία, αλλά και το σύνολο των περιστάσεων που τις περιέβαλαν.

53. Αν και πρόκειται για υποχρέωση όχι αποτελέσματος αλλά μέσων, οποιαδήποτε πλημμέλεια της έρευνας, η οποία περιορίζει την δυνατότητά της να διαπιστώσει τις περιστάσεις της υπόθεσης ή την ταυτότητα των υπευθύνων, κινδυνεύει να οδηγήσει στην διαπίστωση ότι δεν ανταποκρίνεται στον κανόνα της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας.

54. Επίσης, το θύμα οφείλει να είναι σε θέση να συμμετάσχει αποτελεσματικά στην έρευνα.

55. Η έρευνα πρέπει να είναι εμπεριστατωμένη, γεγονός που σημαίνει ότι οι αρχές οφείλουν πάντοτε να προσπαθούν σοβαρά να ανακαλύψουν αυτό που συνέβη και ότι δεν πρέπει να στηρίζονται σε βεβαιωμένα ή αβάσιμα συμπεράσματα προκειμένου να κλείσουν την υπόθεση. Επιπλέον, η έρευνα πρέπει να μπορεί να καθορίσει αν η προσφυγή στην βία ήταν ή όχι δικαιολογημένη υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις μιας υπόθεσης (*Corsakov κατά Μολδαβίας*, αριθ. 18944/02, § 69, 4 Απριλίου 2006, και *Grimailovs κατά Λετονίας*, αριθ. 6087/03, § 106, 25 Ιουνίου 2013).

56. Μία απαίτηση εύλογης ταχύτητας και επιμέλειας απορρέει σιωπηρά. Αν υπάρχουν εμπόδια ή δυσχέρειες που εμποδίζουν την πρόοδο της έρευνας σε μία ιδιαίτερη κατάσταση, μία ταχεία ανταπόκριση των αρχών, όταν πρόκειται για έρευνα

ισχυρισμών κακομεταχείρισης, μπορεί γενικώς να θεωρηθεί ως ουσιώδης για την διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού στον σεβασμό της αρχής της νομιμότητας και την αποφυγή οποιασδήποτε φαινομενικής συνενοχής ή ανοχής εν σχέσει με παράνομες πράξεις (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Bouyid*, § 121).

ii. Εφαρμογή των αρχών αυτών εν προκειμένω

57. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει κατ'αρχήν ότι, όπως αυτοί εξετάστησαν ενώπιον των εθνικών αρχών, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος σύμφωνα με τους οποίους κάποιοι αστυνομικοί τον υπέβαλαν σε μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης ήταν υπερασπίσιμοι. Η διάταξη αυτή υποχρέωνε συνεπώς τις αρχές να διεξαγάγουν μία αποτελεσματική έρευνα.

58. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι συνθήκες οι οποίες πλαισίωσαν τα συμβάντα της 18 Σεπτεμβρίου 2008 απετέλεσαν το αντικείμενο μιας διοικητικής έρευνας και ότι μία ποινική διαδικασία ανοίχθηκε κατά των αστυνομικών Κ.Κ. και Αλ.Μ.

59. Απομένει να διερευνηθεί κατά πόσον οι εν λόγω διαδικασίες ικανοποίησαν τις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Σύμβασης.

60. Το Δικαστήριο παρατηρεί προς τούτο ότι υπάρχουν στοιχεία ικανά να θέσουν εν αμφιβόλω τον ανεξάρτητο και εμπεριστατωμένο χαρακτήρα των επιδίκων ερευνών. Κατ'αρχήν, σημειώνει ότι τα πρόσωπα στα οποία ανατέθηκε η διοικητική έρευνα ήταν συνάδελφοι των αστυνομικών για τους οποίους υπήρχαν υποψίες εμπλοκής και δεν τελούσαν υπό την επίβλεψη μιας ανεξάρτητης αρχής. Οι αρχές οι οποίες επιφορτίστηκαν με την έρευνα στηρίχθηκαν κυρίως στις καταθέσεις εννέα αστυνομικών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των φερομένων ως δραστών, Κ.Κ. και Αλ.Μ. (πιο πάνω παράγραφος 31). Στις καταθέσεις τους, οι μάρτυρες αυτοί υποστήριζαν ειδικότερα ότι η συμπεριφορά όλων των αστυνομικών που βρέθηκαν μέσα στο αστυνομικό τμήμα ταυτόχρονα με τον προσφεύγοντα ήταν «άψογη και προσήκουσα» και ότι ο προσφεύγων είχε αντισταθεί στην σύλληψή του. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, οι αρχές στις οποίες είχε ανατεθεί η έρευνα τον επέκριναν διότι δεν είχε καταγγείλει νωρίτερα την επικαλούμενη κακομεταχείριση. Εκτίμησαν ότι, με την έγκλησή του, ο προσφεύγων στόχευε στο να εκδικηθεί τους αστυνομικούς και να αποκομίσει όφελος από μία ενδεχόμενη αγωγή αποζημίωσης. Κρίνοντας υποκειμενική την εκδοχή του προσφεύγοντος και όχι εκείνη των αστυνομικών, οι αρχές στις οποίες είχε ανατεθεί η έρευνα εφάρμοσαν έτσι στην

πράξη διαφορετικά κριτήρια κατά την αξιολόγηση των καταθέσεων. Όμως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αξιοπιστία των καταθέσεων των αστυνομικών έπρεπε επίσης να εξετασθεί, πολλώ μάλλον δεδομένου ότι η επίδικη έρευνα είχε σκοπό να διαπιστώσει αν οι αστυνομικοί έπρεπε να αποτελέσουν το αντικείμενο πειθαρχικών ποινών (*Zelilof κατά Ελλάδας*, αριθ. 17060/03, § 60, 24 Μαΐου 2007, και *Ognyanova και Choban κατά Βουλγαρίας*, αριθ. 46317/99, § 99, 23 Φεβρουαρίου 2006).

61. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι οι αρχές στις οποίες είχε ανατεθεί η έρευνα εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς το πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε κατόπιν της επίσκεψης του νοσοκομείου Γ. Γεννηματάς, για τον λόγο ότι η ώρα κατά την οποία εκτυλίχθηκαν τα επικαλούμενα συμβάντα, οι ακριβείς συνθήκες των καταγγελλθέντων πραγματικών περιστατικών και το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για την πρόκληση των βλαβών δεν διευκρινίζονταν και ότι τα στοιχεία αυτά δεν μπορούσαν να βεβαιωθούν παρά μόνον από ιατροδικαστή. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι από το έγγραφο αυτό προκύπτει κατά τρόπο σαφή ότι ο προσφεύγων μετέβη στο νοσοκομείο Γ. Γεννηματά στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, ήτοι αμέσως μετά την απόλυσή του, μόλις αυτός είχε την δυνατότητα να ενεργήσει για να συγκεντρώσει αποδείξεις. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το ιατρικό πιστοποιητικό έπρεπε τουλάχιστον να αξιολογηθεί προσεκτικά από τις αρχές στις οποίες είχε ανατεθεί η έρευνα.

62. Το Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι, στην συνέχεια, οι αρχές περιορίστηκαν στο να διαπιστώσουν ότι, σε κάθε περίπτωση, οι σωματικές βλάβες που μνημονεύονται στο ιατρικό πιστοποιητικό, ήτοι η εκχύμωση στον αριστερό τρικέφαλο, η εκχύμωση στον δεξιό τρικέφαλο και η εκχύμωση στο εσωτερικό του δεξιού σφυρού, δεν αντιστοιχούσαν στους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος για τον λόγο ότι, αν η επικαλούμενη κακομεταχείριση είχε πράγματι λάβει χώρα επί σαράντα πέντε λεπτά, οι βλάβες θα ήταν πολλαπλάσιες και πιο σοβαρές. Όμως, οι αρχές δεν έλεγξαν αν οι σωματικές βλάβες που υπήρχαν κατά την απόλυση του προσφεύγοντος μπορούσαν να αντιστοιχούν στους ισχυρισμούς του ενδιαφερομένου σύμφωνα με τους οποίους είχε κτυπηθεί με κλοτσιές, με γροθιές και με κλομπ στα πόδια και στα χέρια. Οι βλάβες αυτές αποδόθηκαν χωρίς αμφιβολία στα γεγονότα τα οποία προηγήθηκαν της κράτησης του προσφεύγοντος.

63. Το Δικαστήριο παρατηρεί προς τούτο ότι, κατά την θέση του υπό κράτηση, ο προσφεύγων δεν υποβλήθηκε σε οποιαδήποτε ιατρική εξέταση. Εν τούτοις, έχει υπογραμμίσει πολλές φορές την σημασία μιας ιατρικής εξέτασης που λαμβάνει χώρα

πριν την θέση ενός προσώπου υπό κράτηση. Μία τέτοια εξέταση μπορεί να επιτρέψει όχι μόνον την διαπίστωση αν το συγκεκριμένο άτομο μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο ανάκρισης, αλλά επίσης, σε περίπτωση μεταγενέστερου ισχυρισμού για μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης, την «απαλλαγή» των αρχών από το βάρος της απόδειξης όσον αφορά την προέλευση των διαπιστωθέντων τραυμάτων (*Ion Bălăsoiu κατά Ρουμανίας*, αριθ. 70555/10, § 115, 17 Φεβρουαρίου 2015, και *Turkan κατά Τουρκίας*, αριθ. 33086/04, § 42, 18 Σεπτεμβρίου 2008).

64. Το Δικαστήριο σημειώνει στην συνέχεια ότι, εξετάζοντας την πιθανότητα τα τραύματα του προσφεύγοντος να προκλήθηκαν κατά την σύλληψή του, οι αρχές ουδόλως εξέτασαν τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σύμφωνα με τον οποίο η κατάσταση της υγείας του δεν του επέτρεπε ούτε να τρέξει ούτε να αντισταθεί στην σύλληψή του. Επιπλέον, οι ακριβείς συνθήκες της τεκμαιρόμενης αναμέτρησης μεταξύ του προσφεύγοντος και των αστυνομικών, και, ιδιαίτερα, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος που φέρεται να απαίτησε την χρήση βίας, καθώς και η ακριβής προέλευση των τραυμάτων δεν διευκρινίσθηκαν κατά την έρευνα.

65. Όσον αφορά την ποινική διαδικασία κατά των Κ.Κ. και Αλ.Μ., το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης περιορίστηκε στο να εξετάσει μόνον τους αστυνομικούς για τους οποίους υπήρχε υποψία εμπλοκής καθώς και κάποιον Τ.Σ. Ο εισαγγελέας αυτός δεν προέβη σε μία κατ'αντιπαράσταση εξέταση μεταξύ των εμπλεκόμενων αστυνομικών και του προσφεύγοντος και δεν εξέτασε ούτε τον Μ.Α., ήτοι τον μάρτυρα που προτάθηκε από τον προσφεύγοντα, ούτε τους ιατρούς οι οποίοι συνέταξαν τα ιατρικά πιστοποιητικά που προσκομίστηκαν από τον ενδιαφερόμενο. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν όμως να συμβάλουν στην διαλεύκανση των γεγονότων. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι, για να θέσει την υπόθεση στο αρχείο στις 10 Οκτωβρίου 2010, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών έλαβε υπόψη την ποινική διαδικασία η οποία διεξήχθη σε βάρος του προσφεύγοντος και ότι διαπίστωσε ότι ο ενδιαφερόμενος είχε απωθήσει τους αστυνομικούς και είχε επιχειρήσει να τους κτυπήσει. Προς τούτο, δεν διαφεύγει από το Δικαστήριο το γεγονός ότι οι αστυνομικοί ουδόλως υποστήριξαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ότι προσφεύγων τους είχε προκαλέσει οποιεσδήποτε σωματικές βλάβες. Επιπλέον, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην με αριθμό 1/11 διάταξή του, ο εισαγγελέας εφετών επανέλαβε τις περισσότερες από τις διαπιστώσεις της διοικητικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας που ανοίχθηκε σε βάρος του προσφεύγοντος.

66. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των πιο πάνω παρατιθέμενων στοιχείων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν έτυχε μιας αποτελεσματικής έρευνας. Ως εκ τούτου, συμπεραίνει την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης κατά το δικονομικό σκέλος του.

2. Ως προς τους ισχυρισμούς περί κακομεταχείρισης

(α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

i. Ο προσφεύγων

67. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, μετά την σύλληψή του, οδηγήθηκε στην αρχή στο υπόγειο της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, όπου φέρεται να υποβλήθηκε σε κακομεταχείριση. Ισχυρίζεται ότι η διεύθυνση αυτή διαθέτει αίθουσες ανάκρισης και ότι τα ονόματα των ανακρινομένων κρατουμένων δεν καταχωρίζονται σε κάποιο επίσημο έγγραφο. Προσθέτει ότι τα πρόσωπα αυτά μεταφέρονται στην συνέχεια είτε στον τρίτο όροφο του κτηρίου είτε σε αστυνομικό τμήμα. Τονίζει ότι πάσχει από διαβήτη, ότι πρέπει να κάνει ενέσεις ινσουλίνης δύο φορές την ημέρα και ότι η ασθένεια αυτή επηρεάζει την φυσική κατάστασή του η οποία δεν του επιτρέπει να τρέχει γρήγορα ή να πηδάει από τοίχο ύψους 2,50 μέτρων. Προσθέτει ότι, στην περιοχή όπου έλαβε χώρα η σύλληψή του, δεν υπάρχουν τοίχοι που εμποδίζουν την πρόσβαση στις σιδηροδρομικές γραμμές, αλλά διαβάσεις που επιτρέπουν την διέλευση πάνω από αυτές.

68. Ο προσφεύγων μέμφεται επίσης τα εθνικά δικαστήρια διότι δεν ασχολήθηκαν με το ζήτημα των ανακολουθιών και των αντιφάσεων που εμφανίζονταν κατ'αυτόν στις καταθέσεις των εμπλεκόμενων αστυνομικών. Προσθέτει ότι το πλημμελειοδικείο δεν τον καταδίκασε για αντίσταση, αλλά για απείθεια, και ότι το αδίκημα δεν συνεπάγεται την χρήση σωματικής βίας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, τα εθνικά δικαστήρια αναγνώρισαν ότι δεν είχε επιτεθεί στους αστυνομικούς κατά την σύλληψή του. Όμως, πάντοτε κατά τον προσφεύγοντα, οι αρμόδιοι εισαγγελείς δεν έλαβαν υπόψη την διαπίστωση αυτή, αλλά περιορίστηκαν στο να επαναλάβουν τις καταθέσεις των αστυνομικών. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι οι αστυνομικοί δεν είχαν τραύματα ή άλλα σημάδια που να δείχνουν ότι υπέστησαν βία. Αναφέρει ότι μετέβη στο νοσοκομείο Γ. Γεννηματάς αμέσως μετά την απόλυσή του, στις 22 Σεπτεμβρίου 2008. Αναφέρει επίσης ότι, την ίδια ημέρα, μετέβη επίσης στο νοσοκομείο Παπαγεωργίου για μία συμπληρωματική ορθοπαιδική εξέταση και ότι οι ιατρικές διαπιστώσεις αντιστοιχούν με τις φωτογραφίες τις οποίες υπέβαλε στο

Δικαστήριο. Προσθέτει ότι του ήταν αδύνατον να καταγγείλει την κακομεταχείριση στην οποία υποβλήθηκε ενόσω βρισκόταν υπό την επιτήρηση των αστυνομικών. Όσον αφορά την δυνατότητα την οποία φέρεται να είχε, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, να παραπονεθεί ενώπιον του εισαγγελέως πλημμελειοδικών και ενώπιον του πλημμελειοδικείου, ο προσφεύγων αναφέρει ότι δεν είχε την συνδρομή δικηγόρου ή διερμηνέως και ότι το δικαστήριο απλώς ανέβαλε την υπόθεσή του. Τέλος, υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι δεν μιλούσε την ελληνική γλώσσα, έπασχε από διαβήτη και έπεσε θύμα βίας, βρισκόταν σε μία ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση. Εν τούτοις, επεχείρησε να καταγγείλει την κακομεταχείριση που υπέστη, ειδικότερα με την ευκαιρία της μεταγωγής του στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ, αλλά ματαίωσε.

ii. Η Κυβέρνηση

69. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ακριβής ημερομηνία της ιατρικής εξέτασης του προσφεύγοντος στο νοσοκομείο Γ. Γεννηματάς δεν προκύπτει από την δικογραφία. Δέχεται ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να της επιτρέπουν να αμφισβητήσει την γνησιότητα του ιατρικού πιστοποιητικού με ημερομηνία 22 Σεπτεμβρίου 2008. Εν τούτοις, αναφέρει ότι το πιστοποιητικό αυτό χορηγήθηκε όχι την ημέρα απόλυσης του προσφεύγοντος αλλά τρεις ημέρες μετά από αυτήν, ότι η ακριβής ώρα της εξέτασης δεν καθορίζεται σε αυτό, ότι ο προσφεύγων δεν παρέχει οποιαδήποτε εξήγηση σχετικά με την καθυστέρησή του να υποβάλει την αίτηση για το εν λόγω πιστοποιητικό και ότι δεν έθεσε αμέσως το πιστοποιητικό αυτό υπόψη των αρχών. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Κυβέρνησης, δεν αποδείχθηκε ότι η κλινική κατάσταση του προσφεύγοντος, όπως αυτή περιγράφεται στο εν λόγω πιστοποιητικό, είχε ως αιτία την κράτησή του. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το ίδιο ισχύει για το πιστοποιητικό που χορηγήθηκε από το νοσοκομείο Παπαγεωργίου, το οποίο, κατά τα λεγόμενά της, παρουσιάστηκε για πρώτη φορά μαζί με τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος. Αναφέρει επίσης ότι ο προσφεύγων δεν παραπονέθηκε για κακομεταχείριση στις 18 Σεπτεμβρίου 2008, όταν μετέχθη στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ από τους αστυνομικούς, ούτε στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, όταν παρουσιάστηκε ενώπιον του αρμοδίου εισαγγελέως και ενώπιον του πλημμελειοδικείου.

70. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο προσφεύγων ήταν υπεύθυνος για τα τραύματά του για τον λόγο ότι είχε πέσει από έναν τοίχο ύψους 2,50 μ. στον οποίο φέρεται να είχε αναρριχηθεί και ότι είχε σωματική εμπλοκή με τους αστυνομικούς προκειμένου να εμποδίσει την σύλληψή του. Αναφέρει ότι το πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης

καταδίκασε τον προσφεύγοντα για απείθεια αφού διαπίστωσε ότι αυτός είχε απωθήσει τους αστυνομικούς με τα χέρια του και ότι είχε επιχειρήσει να τους κτυπήσει με γροθιές. Έπεται ότι, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, ότι, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό του αδικήματος που διαπράχθηκε από τον προσφεύγοντα, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο προσφεύγων χρησιμοποίησε πράγματι βία κατά των αστυνομικών και ότι η χρήση φυσικής δύναμης εκ μέρους των αστυνομικών σε βάρος του ήταν δικαιολογημένη και κατέστη αναγκαία λόγω της συμπεριφοράς του. Η Κυβέρνηση εκθέτει ότι σε κάθε περίπτωση ότι δεν υπήρξε υπέρβαση του ορίου βαρύτητας που απαιτείται για να χαρακτηριστεί η μεταχείριση στην οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων ως εξευτελιστική μεταχείριση και ότι ο προσφεύγων επιδιώκει να προσβάλει την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.

(β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

71. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η απαγόρευση των βασανιστηρίων ή των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης είναι απόλυτη, όποιες και αν είναι οι πράξεις για τις οποίες κατηγορείται το θύμα (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 79, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-V).

72. Υπενθυμίζει την νομολογία του σύμφωνα με την οποία, προς απόδειξη των επικαλουμένων πραγματικών περιστατικών, χρησιμοποιεί το κριτήριο της απόδειξης «πέρα από κάθε εύλογη αμφιβολία», ενώ μία τέτοια απόδειξη μπορεί πάντως να προκύψει από μία δέσμη ενδείξεων ή αμάχητων τεκμηρίων, επαρκώς σοβαρών, συγκεκριμένων και συγκλινόντων (*Labita κατά Ιταλίας* [CG], αριθ. 26773/95, § 121, CEDH 2000-IV).

73. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι ιατρικές εκθέσεις δεν είναι απόλυτες ως προς την πιθανή αιτία των τραυμάτων που παρουσίαζε ο προσφεύγων και ότι τα στοιχεία της δικογραφίας δεν επιτρέπουν τον σχηματισμό επαρκούς βεβαιότητας, πέρα από κάθε εύλογη αμφιβολία, σχετικά με την αιτία των βλαβών που διαπιστώθηκαν. Προς τούτο, επιθυμεί πάντως να υπογραμμίσει ότι η αδυναμία αυτή απορρέει σε μεγάλο βαθμό από την απουσία μιας εμπεριστατωμένης και αποτελεσματικής έρευνας εκ μέρους των εθνικών αρχών (*B.S. κατά Ισπανίας*, αριθ. 47159/08, § 55, 24 Ιουλίου 2012, *Lopata κατά Ρωσίας*, αριθ. 72250/01, § 125, 13 Ιουλίου 2010, και *Gharibashvili κατά Γεωργίας*, αριθ. 11830/03, § 57, 29 Ιουλίου 2008).

74. Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματά του υπό το δικονομικό σκέλος του άρθρου 3 της Σύμβασης, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν υφίστανται εν προκειμένω επαρκή στοιχεία που να επιτρέπουν να συμπεράνει κανείς πέρα από κάθε εύλογη αμφιβολία ότι προσφεύγων έπεσε θύμα της επικαλούμενης παραβίασης.

75. Υπό το φως των προηγούμενων, το Δικαστήριο δεν μπορεί να συμπεράνει μία ουσιαστική παραβίαση του άρθρου 3 προκειμένου για την επικαλούμενη από τον προσφεύγοντα κακομεταχείριση.

76. Ως εκ τούτου, δεν υπήρξε παραβίαση του ουσιαστικού σκέλους του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

77. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

78. Ο προσφεύγων ζητεί 10.000 ευρώ (EUR) για ηθική βλάβη. Καλεί το Δικαστήριο να καταβάλει το ποσό αυτό απευθείας στον λογαριασμό του εκπροσώπου του.

79. Η Κυβέρνηση απαντά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο, εξαιτίας, αφ'ενός, των ιδιαιτέρων περιστάσεων της υπόθεσης και, αφ'ετέρου, της σημερινής οικονομικής κατάστασης της Ελλάδας. Είναι της άποψης ότι μία διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

80. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των περιστάσεων εν προκειμένω, το Δικαστήριο δέχεται ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη την οποία η διαπίστωση της παραβίασης δεν θα μπορούσε να επανορθώσει. Αποφαινόμενο σύμφωνα με την αρχή της επεικειάς, επιδικάζει στον προσφεύγοντα 10.000 EUR για την ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

81. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 2.000 EUR για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

82. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί το πραγματικό, το αναγκαίο και τον εύλογο χαρακτήρα των εν λόγω εξόδων. Προσθέτει ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει οποιοδήποτε στοιχείο ικανό να δικαιολογήσει το επίπεδο της αξίωσης αυτής.

83. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η αξίωση για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη δεν συνοδεύεται από τα αναγκαία δικαιολογητικά. Κατά συνέχεια, συντρέχει λόγος απόρριψης του αιτήματος του προσφεύγοντος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

84. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να ευθυγραμμίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή,
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης κατά το δικονομικό σκέλος του,
3. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης κατά το ουσιαστικό σκέλος του,
4. *Αποφαίνεται*,
 - (α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει, εντός τριών μηνών από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 10.000 EUR (δέκα χιλιάδες ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο, για την ηθική βλάβη,
 - (β) ότι από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 26 Απριλίου 2018, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

(υπογραφή)

Abel Campos

Γραμματέας

Krzysztof Wojtyczek

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 31 Μαΐου 2018

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος